

7. Krachtens een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur moet een administratie — behoudens ernstige redenen — de betrokkenen de gelegenheid bieden hun standpunt kenbaar te maken, indien zijn, zelfs wettelijk gezien, maatregelen moet nemen die hen ernstig benadelen.

In de gevoegde zaken 33 en 75/79,

RICHARD KUHNER, ambtenaar bij de Commissie van de Europese Gemeenschappen, wonende te Luxemburg, 10, rue des Églantiers, te dezen vertegenwoordigd door D. Arendt, advocaat te Luxemburg, en domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van zijn vertegenwoordiger, 34B, rue Philippe II,

verzoeker,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, te dezen vertegenwoordigd door D. Sorasio, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde, bijgestaan door D. Jacob, advocaat te Brussel, avenue Brillat-Savarin 93, 1050 Brussel, en domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij haar juridisch adviseur M. Cervino, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

verweerster,

betreffende,

in zaak 33/79: nietigverklaring van een besluit van verweerster waarbij verzoeker werd ontheven van zijn functie van diensthoofd van de gespecialiseerde dienst „Statistiek derde landen” van het directoraat F (Statistiek van buitenlandse betrekkingen, vervoer en dienstverlening) van het Bureau voor de statistiek van de Europese Gemeenschappen en tewerkgesteld in een ambt van hoofdadministrateur in afdeling F/1 (Onderzoekmethoden en classificatie van de buitenlandse handel) van het Bureau voor de statistiek van de Europese Gemeenschappen, en van het stilzwijgend genomen besluit tot afwijzing van verzoekers desbetreffende klacht, alsmede veroordeling van de Commissie tot betaling van schadevergoeding,

in zaak 75/79: nietigverklaring van het uitdrukkelijk genomen besluit tot afwijzing van bedoelde klacht,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

samengesteld als volgt: H. Kutscher, president, J. Mertens de Wilmars en Mackenzie Stuart, rechters,

advocaat-generaal: H. Mayras

griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

De feiten

De feiten, het procesverloop en de conclusies, middelen en argumenten van partijen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

Verzoeker, op 1 april 1959 benoemd tot ambtenaar bij de Commissie van de Europese Gemeenschappen, is tewerkgesteld geweest in verscheidene ambten bij het Bureau voor de statistiek, alwaar hij

sinds 1 december 1976 in de rang A 4 de functie uitoefende van hoofd van de gespecialiseerde dienst „Statistiek derde landen” van het directoraat F (Statistiek van buitenlandse betrekkingen, vervoer en dienstverlening). In het kader van een reorganisatie van het Bureau nam de Commissie op 7 juni 1978 een nieuw organisatieschema aan, inhoudende dat het directoraat F zich aanzienlijk meer zou gaan bezighouden met de problemen van de buitenlandse handel. Die specialisatie wordt geïllustreerd door de navolgende tabel.

Organisatieschema van het directoraat F van het Bureau voor de statistiek

Voor 1 september 1978	Na 1 september 1978
Directoraat F: Statistiek van buitenlandse betrekkingen, vervoer en dienstverlening (S. Ronchetti)	Directoraat F: Statistiek van de buitenlandse handel, ACS-landen, derde landen (S. Ronchetti)
1. Buitenlandse handel (R. Sannwald)	1. Onderzoekmethoden en classificatie van de buitenlandse handel (R. Sannwald) — bijzondere werkzaamheden op gebied van de onderzoeksmethoden (R. Kühner)
2. ACS-landen (A. de Michelis)	2. Statistiek van de buitenlandse handel (J. Nols)
3. Derde landen (R. Kühner)	3. Analyse van de buitenlandse handel en algemene statistieken van de ACS-landen en derde landen (A. de Michelis)
4. Vervoer (H. G. Baggendorff)	
5. Dienstverlening (C. Simeoni)	

Ingevolge het nieuwe organisatieschema vormen de gespecialiseerde diensten „Statistiek derde landen” en „Statistiek ACS-landen” sedert 1 september 1978 één dienst, aan het hoofd waarvan de heer de Michelis is geplaatst. In het kader van die reorganisatie besloot de Commissie bij op 29 juni 1978 aan de directeur-generaal van het Bureau voor de statistiek meegedeeld besluit, dat verzoeker, met behoud van zijn rang, in afdeling 1 van het directoraat F zou worden tewerkgesteld, zulks niet meer als hoofd van dienst maar als hoofdadministrateur, belast met specifieke werkzaamheden op het gebied van de onderzoeksmethoden.

Reeds op 26 juli 1978 diende verzoeker een — op 31 juli ingeschreven — klacht in tegen de te zijnen opzichte genomen maatregelen. Toen deze klacht onbeantwoord bleef, stelde verzoeker op 28 februari 1979 beroep in bij het Hof van Justitie, strekkende tot nietigverklaring van het besluit betreffende zijn nieuwe tewerkstelling en van de aanstelling van een andere ambtenaar als hoofd van de dienst „Lonen en inkomens” van het directoraat C (Sociale en bevolkingsstatistiek), alsmede tot toekenning van schadevergoeding (zaak 33/79).

Op 21 maart 1979 deelde de Commissie verzoeker een na het verstrijken van de termijn genomen besluit mee tot afwijzing van zijn klacht.

Bij op 3 mei 1979 ter griffie van het Hof ingeschreven verzoekschrift heeft verzoeker een tweede beroep ingesteld, strekkende tot nietigverklaring van dat uitdrukkelijk genomen besluit (zaak 75/79).

Bij beschikking van 30 mei 1979 heeft het Hof (Eerste kamer) besloten de zaken 33/79 en 75/79 te voegen.

In haar op 5 juni 1979 ter griffie van het Hof ingeschreven memorie heeft de Commissie tegen het in zaak 75/79 inge-

stelde beroep een exceptie van niet-ontvankelijkheid opgeworpen.

Bij beschikking van 3 juli 1979 heeft het Hof (Eerste kamer) besloten de exceptie met de hoofdzaak te voegen.

Het Hof (Derde kamer, bevoegd krachtens 's Hofs besluit van 9 oktober 1979, PB C 265 van 1979, blz. 8) heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Conclusies van partijen

In zaak 33/79

Verzoeker concludeert dat het den Hove behage:

- a) de zogenaamde besluiten van verweerster, te weten een brief van 30 juni 1978 van de heer Petit-Laurent en een brief van 3 november 1978 van de heer Baichère, directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer, waarbij hij van zijn functie van hoofd van de gespecialiseerde dienst „Statistiek derde landen” werd ontheven en tewerkgesteld in afdeling F/1 „als verantwoordelijke voor de specifieke werkzaamheden op het gebied van de onderzoeksmethoden”, nietig te verklaren;
- b) het stilzwijgend genomen besluit tot afwijzing, volgend uit het stilzwijgen van de Commissie gedurende meer dan vier maanden na zijn op 31 juli 1978 onder nr. 139778 ingeschreven klacht, nietig te verklaren;
- c) de Commissie te veroordelen tot betaling van schadevergoeding wegens de zowel materiële als morele schade die de bedoelde besluiten hem berokkenen;
- d) verweerster in de kosten te veroordelen.

Subsidiair vraagt verzoeker te worden toegelaten te bewijzen, dat „de directeur-generaal van het Bureau voor de statistiek tijdens een onderhoud te Luxemburg op 18 juli 1978 heeft verklaard a) dat hij de grootste moeilijkheden zou hebben gehad, voor hem een nieuwe tewerkstelling te vinden en b) dat de over de kwaliteit van zijn werk uitgebrachte negatieve beoordeling niet vreemd was aan zijn overplaatsing.”

Verzoeker, die in zijn inleidend verzoekschrift bovendien de nietigverklaring vorderde van de aanstelling van een andere ambtenaar, de heer G. Lohmann, als hoofd van de dienst „Lonen en inkomens” van het directoraat C (Sociale en bevolkingsstatistiek), zag van dat gedeelte van zijn beroep af in zijn memorie van repliek.

Verweerster concludeert dat het den Hove behage:

- a) het beroep ten dele niet-ontvankelijk en in elk geval ongegrond te verklaren;
- b) verzoeker in de kosten te veroordelen.

In zaak 75/79

Verzoeker concludeert dat het den Hove behage:

- a) het uitdrukkelijk genomen besluit van 21 maart 1979 tot afwijzing van zijn op 31 juli 1978 ingeschreven klacht nietig te verklaren;
- b) verweerster in de kosten te veroordelen.

Verweerster concludeert dat het den Hove behage:

- a) het beroep niet-ontvankelijk en in geval ongegrond te verklaren;
- b) verzoeker in de kosten te veroordelen.

III — Middelen en argumenten van partijen

A — De ontvankelijkheid van de beroepen

Op verweersters opmerking, dat het eerste beroep (zaak 33/79) slechts ontvankelijk zou zijn voor zover het veeleer is gericht tegen het besluit van de Commissie betreffende de bekritiseerde tewerkstelling dan tegen de mededeling van 29 juni 1978 of tegen de brief van de directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer van 3 november 1978, die geen van beide besluiten zouden zijn, antwoordt verzoeker dat de twee mededelingen waartegen hij zijn beroep heeft gericht, de enige stukken zijn waarmee het betwiste tewerkstellingsbesluit te zijner kennis is gebracht, en dat het vanzelf spreekt dat dit besluit het voorwerp is van het beroep.

Verweersters andere opmerking dat het tweede beroep (zaak 75/79) niet ontvankelijk zou zijn, daar de uitdrukkelijke afwijzing van de klacht slechts een zuiver bevestigend besluit zou vormen, acht verzoeker ongegrond aangezien de uitdrukkelijke afwijzing een motivering bevat die niet voorkomt in het betwiste besluit, noch — uit de aard der zaak — in het stilzwijgend genomen besluit tot afwijzing, volgend uit het uitblijven van een antwoord van de Commissie. Verzoeker verwerpt de door de Commissie ingeroepen rechtspraak met de opmerking, dat deze geschillen betreft waarin een zuiver bevestigend besluit voor de betrokkenen een voorwendsel vormde om heropening te bekomen van de voor de betwisting van een definitief geworden besluit gestelde termijn. Deze rechtspraak zou in casu niet van toepassing zijn, aangezien het oorspronkelijke besluit binnen de gestelde termijn is betwist.

B — De beroepen ten gronde

§ 1. De nietigverklaring van de betwiste besluiten

1. Verzoekschriften

Verzoeker voert in zijn eerste beroep in hoofdzaak vier middelen tot nietigver-

klaring aan, namelijk: 1) schending van de in artikel 25 Ambtenarenstatuut voorgeschreven motiveringsplicht, 2) schending van de rechten van de verdediging, 3) schending van de artikelen 5 en 7 Ambtenarenstatuut en 4) schending van de op de administratieve autoriteiten rustende „zorgplicht” (Fürsorgepflicht). Bovendien laakt verzoeker in het tweede beroep — formeel gericht tegen het uitdrukkelijk genomen besluit tot afwijzing van zijn klacht — hoofdzakelijk 5) de te late en onjuiste motivering van de afwijzing van zijn klacht en 6) misbruik van bevoegdheid van de kant van de Commissie.

ad 1) Schending van artikel 25 Ambtenarenstatuut doordat de Commissie het besluit waarbij verzoeker in een nieuw ambt werd tewerkgesteld, niet met redenen heeft omkleed, terwijl die nieuwe tewerkstelling, voor hem nadelig is. Volgens verzoeker blijkt uit 's Hof's rechtspraak, en met name het arrest van 27 juni 1973 (zaak 35/72, Kley, Jurispr. 1973, blz. 679), dat een tegen de wil van de ambtenaar genomen overplaatsingsbesluit voor hem nadelig is en derhalve met redenen moet zijn omkleed. Hoewel zijn overplaatsing geen declassering vormt in de zin van de (door de Commissie op 29 juli 1963 vastgestelde) omschrijving van ambten en functies, zou zij niettemin feitelijk een daadwerkelijke degradatie en een zware aantasting van zijn rechtspositie vormen, die ernstig inbreuk zou hebben gemaakt op zijn goede naam en eer. Zij zou immers een sanctie lijken te zijn voor zijn onbekwaamheid of voor zware fouten in de uitoefening van zijn functie. Het betwiste besluit zou geen enkele motivering bevatten en reeds om die reden nietig moeten worden verklaard.

ad 2) Schending van de rechten van de verdediging

Volgens verzoeker dient elke administratie die een maatregel neemt waardoor individuele belangen ernstig kunnen worden geschaad, de betrokkenen in staat te stellen hun standpunt te vertolken. Dit beginsel zou door het Hof van Justitie zijn erkend in zijn arrest van 11 mei 1978 (zaak 34/77, Oslizlok, Jurispr. 1978, blz. 1099). In casu zou het tot aanstelling bevoegde gezag hem nooit de mogelijkheid hebben geboden zijn belangen te doen gelden en zou het systematisch hebben gepoogd hem voor een volledige zaak te plaatsen, door de hem rakende besluiten eerst op het laatste ogenblik ruchtbaar te maken en ze niet met redenen te omkleeden. Dit zou hem hebben belet zijn verweermiddelen op zinvolle wijze naar voren te brengen.

ad 3) Schending van de artikelen 5 en 7 Ambtenarenstatuut

Volgens verzoeker is het hiërarchische gezag weliswaar bij uitsluiting verantwoordelijk voor de inrichting van zijn diensten, doch dient het zijn discretionaire bevoegdheid uit te oefenen met inachtneming van de rechten die de ambtenaren aan hun Statuut ontleen. Immers ingevolge de artikelen 5 en 7 Ambtenarenstatuut zou een ambtenaar er recht op hebben, dat de hem toevertrouwde functie geheel aan een met zijn rang overeenkomend ambt beantwoordt. Het feit dat een deel van de onder zijn gezag geplaatste diensten hem wordt onttrokken, zou dat recht onder bepaalde omstandigheden kunnen aantasten. Dit zou het geval zijn met verzoeker. Terwijl hij voorheen rechtstreeks ondergeschikt was aan een directeur, zou hij nu onder een afdelingshoofd staan met wie hij vroeger op gelijke voet stond. Zijn werkzaamheden

zouden zich beperken tot de bestudering van problemen betreffende onderzoeksmethoden, zonder actueel belang, terwijl hij vroeger aan het hoofd stond van een gespecialiseerde dienst met een ruim werk- en onderzoeksterrein met de desbetreffende verantwoordelijkheden. Ofschoon zijn nieuwe tewerkstelling formeel gezien wetmatig is, zou zij in werkelijkheid neerkomen op een declassering, die vermoedelijk misbruik van bevoegdheid vormt met het doel tegen hem een verkapte tuchtmaatregel te nemen.

ad 4) Schending van de „zorgplicht” (Fürsorgepflicht) van de administratie

Volgens verzoeker legt het Ambtenarenstatuut de administratie weliswaar niet uitdrukkelijk een zorgplicht in de zin van het Duitse ambtenarenrecht op, doch huldigt het stilzwijgend hetzelfde beginsel. In de artikelen 24, 58 en 76 zou het bijzondere toepassing hebben gevonden. In de doctrine (Euler, Europäisches Beamtenstatut, blz. 225) zou een ruime uitlegging van die bepalingen worden voorgestaan. Zowel zijn overplaatsing als de omstandigheden waarin deze heeft plaatsgegrepen, zouden een ernstige inbreuk vormen op de zorgplicht van de administratie. Deze zou immers bij het nemen van het betwiste besluit de wederzijdse belangen van de dienst en van verzoeker niet juist hebben beoordeeld en onvoldoende rekening hebben gehouden met zijn diensttijd, zijn bekwaamheden, zijn ervaring en de verantwoordelijkheden die hij vroeger zou hebben gedragen. Door het betwiste besluit zou de Commissie „niet enkel het profiel van verzoekers briljante en veelbelovende loopbaan bruusk hebben afgebroken, maar ook twijfel hebben laten bestaan over zijn bekwaamheden of het vermoeden hebben doen ontstaan dat hij een of andere beroepsfout zou hebben gedaan.”

ad 5 en 6) In zijn tweede beroep (zaak 75/79), strekkende tot nietigverklaring van het uitdrukkelijk besluit tot afwijzing van zijn klacht van 31 juli 1978, voert verzoeker aan dat die afwijzing moet worden nietigverklaard, enerzijds omdat zij tot stand is gekomen na het verstrijken van de de Commissie in artikel 90 Ambtenarenstatuut toegestane dwingende termijnen en door een latere motivering de gebrekkigheid van eerdere, wegens gemis aan motivering onregelmatige besluiten, niet zou kunnen worden hersteld, terwijl anderzijds die tardieve motivering bovendien onvolledig en onjuist zou zijn. Zij zou onvolledig zijn omdat verweerster niet alle punten van haar klacht zou hebben beantwoord; zij zou berusten op onjuiste motieven omdat zij grieven zou weerleggen die verzoeker niet zou hebben geformuleerd.

2. Verweerschriften

In haar verweerschriften (zaken 33/79 en 75/79) onderzoekt de *Commissie* verzoekers middelen in de volgorde waarin ze zijn voorgedragen.

ad 1) Met betrekking tot het middel ontleend aan het gebrek aan motivering, merkt verweerster op dat het in artikel 25 neergelegde beginsel weliswaar niet kan worden betwist, doch dat de door verzoeker aangehaalde rechtspraak niet relevant is, daar zij gevallen van overplaatsing betreft en verzoeker niet is overgeplaatst, doch „met zijn ambt in een andere afdeling tewerkgesteld.” Wat het motiveringsvereiste betreft merkt verweerster op, dat volgens 's Hof's rechtspraak (arrest van 14 juli 1977, zaak 61/76, Geist, Jurispr. 1977, blz. 1419) bij de beslissing of aan de vereisten van artikel 25, tweede alinea, is voldaan, „niet alleen moet worden gezien naar het overplaatsingsbesluit op zichzelf, maar ook naar de dienstnota's die dit besluit

steunen, welke naar behoren aan de betrokkene ter kennis zijn gebracht en hem duidelijk hebben geïnformeerd over de redenen die aan genoemd besluit ten grondslag liggen." In casu zou het betwiste besluit op 17 februari 1978 zijn voorafgegaan door een uiteenzetting van de directeur-generaal van het Bureau voor de statistiek aan alle ambtenaren. Verzoeker zou ook herhaaldelijk de gelegenheid hebben gehad, kennis te nemen van de motieven van de overwogen reorganisatie en van de voorgenomen verdwijning van de door hem geleide gespecialiseerde dienst. Voor het overige zou de motivering van het betwiste besluit blijken uit de notulen van de vergadering van de Commissie van 7 juni 1978 en uit de mededeling van de heren Ortoli en Tugendhat aan die instelling. Volgens verweerster kende verzoeker deze stukken en zinspeelde hij erop in zijn klacht.

Het betwiste besluit zou derhalve gegrond zijn op motieven die verzoeker zijn meegedeeld en voldoen aan de voorwaarden van artikel 25, tweede alinea, Ambtenarenstatuut.

ad 2) Wat de inachtneming van de rechten van de verdediging betreft, is volgens verweerster de door verzoeker aangehaalde rechtspraak (zaak 121/76, Moli; zaak 34/77, Oslizlok) niet relevant, en doet zij gelden dat van een instelling die overgaat tot een reorganisatie van haar diensten waarbij de tewerkstelling van talrijke ambtenaren wordt gewijzigd, niet kan worden vereist dat zij systematisch elk hunner raadpleegt over de opportuniteit en de gevolgen van bedoelde reorganisatie. Zij merkt bovendien op dat verzoeker over de inhoud van de plannen tot reorganisatie van het Bureau voor de statistiek is ingelicht en meerdere malen is ontvangen door de di-

recteur-generaal, zodat hij in staat is gesteld zijn opmerkingen voor te dragen.

ad 3) Aangaande de schending van de artikelen 5 en 7 Ambtenarenstatuut voert verweerster aan, dat indien een ambtenaar een deel van de diensten die hij vroeger verzekerde wordt onttrokken, dit weliswaar in bepaalde omstandigheden inbreuk kan maken op zijn aan het Statuut ontleende rechten, maar dat hieruit niet volgt, dat elke reorganisatie van de diensten in geding kan worden gebracht. Het zou niet volstaan dat door die reorganisatie de bevoegdheden van de ambtenaar worden gewijzigd of zelfs ingekrompen; zijn overblijvende bevoegdheden zouden naar aard, belang en omvang duidelijk geringer moeten zijn dan die welke overeenkomen met zijn rang en ambt (arrest van 20 mei 1976, zaak 66/75, Macevicius, Jurispr. 1976, blz. 593).

In casu bekleedde verzoeker — ambtenaar in de rang A 4 — een ambt met de benaming „hoofd van een gespecialiseerde dienst". Na de reorganisatie van het Bureau voor de statistiek werd hij belast met specifieke werkzaamheden op het gebied van de onderzoeksmethoden. Dit zijn scheppende functies of functies met een studiekarakter die zowel zouden beantwoorden aan die van hoofd van een gespecialiseerde dienst, als aan de standaardfunctie van hoofdadministrateur zoals die blijkt uit de omschrijving van de werkzaamheden en bevoegdheden van de standaardfuncties, vastgesteld in de algemene bepalingen ter uitvoering van bijlage I-A bij het Statuut. De omstandigheid dat verzoeker niet langer een administratieve eenheid leidt en, naar zijn zeggen, geen hiërarchische verantwoordelijkheid meer draagt, zou evenmin een achteruitgang van zijn positie inhouden; blijkens de omschrijving van

de aan de standaardfuncties verbonden werkzaamheden en bevoegdheden, zouden de ambtenaren in de rangen A 1 tot A 5 functies uitoefenen waarin zij, naar gelang van het geval en in gelijke rang, hetzij administratieve eenheden leiden, hetzij scheppende werkzaamheden of werkzaamheden met een studiekarakter verrichten, hetzij optreden als adviseur van een instelling, zonder dat een van die functies als belangrijker dan de andere kan worden beschouwd.

Verzoeker zou evenmin aantonen dat zijn huidige functie op een duidelijk lager niveau ligt dan die welke met zijn rang en ambt overeenkomt, noch dat de reorganisatie van het Bureau voor de statistiek niet in overeenstemming is met het belang van de dienst. Net zo min zou hij het bestaan aantonen van objectieve, ter zake dienende en onderling overeenstemmende gegevens waaruit misbruik van bevoegdheid zou blijken (zaak 35/72, Kley, reeds aangehaald). Blijkens de mededeling van de heren Ortoli en Tugendhat van 31 mei 1978 daarentegen, zou de toevoeging van een aantal gespecialiseerde diensten aan een grotere eenheid gerechtvaardigd zijn geweest wegens de te beperkte omvang van die diensten. Bovendien zou de opheffing van verzoekers gespecialiseerde dienst als zodanig gerechtvaardigd zijn geweest wegens het groeiende belang van de vraagstukken omtrent de uitbreiding van de Europese Gemeenschappen. Voor het overige zou het ondenkbaar zijn, dat de Commissie tot een belangrijke hervorming van het Bureau voor de statistiek zou zijn overgegaan, enkel om tegen verzoeker een verkapte tuchtmaatregel te nemen. Zij vermeldt in dit verband het geval van talrijke ambtenaren wier tewerkstelling ten gevolge van de betwiste reorganisatie is gewijzigd.

ad 4) Verweerster verwerpt de strekking en de inhoud die verzoeker geeft aan de „Fürsorgepflicht” (zorgplicht) van de administratie. Deze laatste zou stellig verplicht zijn, bij de tewerkstelling van een ambtenaar in een bepaald ambt rekening te houden met diens bekwaamheid en het belang van de dienst. Het gaat hier echter om beoordelingen die voornamelijk tot de bevoegdheid van de administratie behoren (zaak 35/72, Kley, reeds aangehaald). De nakoming van die dubbele verplichting wordt gewaarborgd door de artikelen 5 en 7 Ambtenarenstatuut, zonder dat een beroep op andere bepalingen noodzakelijk is, alsook door het in voorkomend geval door het Hof van Justitie uitgeoefende toezicht op misbruik van bevoegdheid. Tenslotte merkt verweerster op dat de ingeroepen „zorgplicht” opgaat in de door het Hof op grond van artikel 24 Ambtenarenstatuut ontwikkelde steunplicht, maar dat verzoeker het bestaan noch, *a fortiori*, de ernst heeft aangetoond van de smet die zijn nieuwe tewerkstelling op zijn goede naam en eer heeft geworpen. Deze nieuwe tewerkstelling zou het belang van zijn functie niet hebben verminderd, en geenszins het gevolg zijn van een ontoereikendheid van zijn prestaties, waarvan de waarde wordt erkend. Ook door het behoud van zijn naam in het organisatie-schema van het Bureau voor de statistiek zou zijn goede naam tegenover derden worden bewaard.

ad 5 en 6) Wat verzoekers grieven in zijn tweede beroep (zaak 75/79) betreft, antwoordt *verweerster* in de eerste plaats dat de in artikel 90, lid 2, laatste alinea, Ambtenarenstatuut gestelde termijn waarbinnen het tot aanstelling bevoegde gezag op een klacht kan antwoorden, geen wezenlijk vormvoorschrift is waarvan de niet-inachtname leidt tot nietig-

heid van het antwoord op de klacht. Het staat het tot aanstelling bevoegde gezag vrij een klacht stilzwijgend te beantwoorden door het laten verstrijken van de gestelde termijn, zodat het *a fortiori* een uitdrukkelijk antwoord moet kunnen geven, zelfs na het verstrijken van die termijn. Deze hypothese zou trouwens uitdrukkelijk zijn neergelegd in artikel 91, lid 3, in fine. Verweerster stelt, dat zelfs indien het op een klacht gegeven antwoord onregelmatig moet worden geacht indien het te laat is gegeven, deze onregelmatigheid in elk geval geen invloed zou kunnen hebben op de beoordeling van de regelmatigheid van de bezwarende besluiten die het echte voorwerp van het beroep vormen.

De Commissie gaat vervolgens in op verzoekers stelling, dat het aangevochten besluit te laat, onjuist en onvoldoende met redenen zou zijn omkleed, alsmede op het middel betreffende misbruik van bevoegdheid. Blijkens de in het verweerschrift in zaak 33/79 gegeven analyse van de omstandigheden die tot het betwiste besluit hebben geleid, zou dit niet te laat met redenen zijn omkleed. Voorts zijn in het antwoord op de klacht weliswaar niet systematisch alle argumenten van verzoeker beantwoord, maar — voor zover de afwijzing van de klacht zou moeten worden beschouwd als een bezwarend besluit, hetgeen verweerster betwist — zou dit de geldigheid van die afwijzing niet kunnen aantasten. Een bezwarend besluit is immers voldoende gemotiveerd, zodra op duidelijke en ondubbelzinnige wijze blijkt van de gronden waarop het berust (arrest van 2 juli 1969, zaak 27/68, Renckens, Jurispr. 1969, blz. 255). Hoewel de administratie niet verplicht was verzoeker te raadplegen, heeft deze niettemin herhaaldelijk de gelegenheid gehad te worden gehoord over de voorgenomen reorganisatie.

Verweerster beroept zich op 's Hofs arrest van 29 september 1976 (zaak 9/76,

Morello, Jurispr. 1976, blz. 1415), op grond waarvan verzoeker, zelfs bij onvoldoende motivering, geen rechtmatig belang kan hebben bij de nietigverklaring van het besluit, indien reeds thans zeker is dat dit besluit zonder mankement feitelijk of rechtens ten gronde zou kunnen worden bevestigd.

Aangaande het middel betreffende misbruik van bevoegdheid stelt verweerster, dat tot staving hiervan geen enkel argument is aangevoerd en dat het derhalve moet worden verworpen.

3. Replik

Met betrekking tot de verplichting het aangevochten besluit met redenen te omkleeden, repliceert *verzoeker* dat verweerster zelfs niet voldoet aan de vereisten van de door haarzelf aangehaalde rechtspraak. Weliswaar heeft de directeur-generaal van het Bureau voor de statistiek aan alle ambtenaren de redenen van de voorgenomen reorganisatie uiteengezet, maar hij heeft nooit enige aanwijzing gegeven omtrent de nieuwe tewerkstellingen die daarvan het gevolg zouden zijn. Om te voldoen aan artikel 25 moet een motivering voorts schriftelijk geschieden, en de vermeldingen in de notulen van de Commissie bevatten niet alleen geen enkele motivering, doch waren verzoeker evenmin bekend. In tegenstelling tot hetgeen de Commissie beweert, heeft hij er in zijn klacht niet op gezinspeeld.

Op de stelling van de Commissie inzake de inachtneming van de rechten van de verdediging antwoordt verzoeker, dat de eruit voortvloeiende verplichting zich niet beperkt tot tuchtrechtelijke geschillen, doch een ruimere draagwijdte heeft. Ondanks talrijke verzoeken zou hij eerst

op 17 februari 1978 door de directeur-generaal van het Bureau voor de statistiek zijn ontvangen om te vernemen dat zijn dienst zou worden afgeschaft, en vervolgens op 18 juli 1978 om te spreken over zijn nieuwe tewerkstelling.

Wat de schending van de artikelen 5 en 7 Ambtenarenstatuut betreft, betoogt verzoeker dat in de administratieve praktijk van de Commissie de functie hoofd van een gespecialiseerde dienst in feite belangrijker wordt geacht dan de andere corresponderende functies van de rangen A 5/4 en dat zij wordt gelijkgesteld met de functies van de rang A 3. Dit bijzonder statuut zou talrijke professionele, morele en zelfs materiële voorrechten en voordelen brengen, die de andere ambtenaren in de rang A 5/4 zouden ontberen. Tot staving van zijn uitspraak haalt verzoeker een reeks feiten en documenten aan, en herhaalt hij zijn stelling dat zijn huidige bevoegdheden naar hun aard en hun betekenis duidelijk geringer zijn dan die welke overeenkomen met zijn vroegere functie.

Weliswaar was de reorganisatie van het Bureau voor de statistiek — aldus verzoeker — stellig niet bedoeld om tegen hem een verkapte tuchtmaatregel te nemen (hetgeen hij nooit heeft beweerd), maar zij zou hebben gediend als voorwendsel om zich van hem te „ontdoen”. Er zouden bepaalde aanwijzingen bestaan, dat het dienstbelang niet de belangrijkste reden is geweest voor zijn nieuwe tewerkstelling. Verzoeker somt in dit verband de volgende omstandigheden op:

1. de oprichting van een nieuwe administratieve eenheid en de afschaffing ervan veertien maanden later, telkens met een beroep op het belang van het betrokken studiegebied;
2. de directeur-generaal van het Bureau voor de statistiek zou hem te verstaan hebben gegeven, dat het moeilijk was

voor hem een nieuwe plaats te vinden in het nieuwe organisatieschema en dat de kwaliteit van zijn werk te wensen zou hebben overgelaten;

3. de ingevolge de reorganisatie van het Bureau voor de statistiek vacant geworden leiding van de gespecialiseerde dienst „Lonen en inkomens” is hem niet aangeboden, ondanks zijn tienjarige ervaring op dat gebied, terwijl de Commissie een beroep zou hebben gedaan op een ambtenaar die de functie van hoofd van een gespecialiseerde dienst nooit zou hebben uitgeoefend en geen enkele bijzondere ervaring zou hebben op het gebied van de loonstatistiek;
4. de kabinetchefs zouden het dienstbelang anders hebben opgevat tijdens hun vergadering van 5 juni 1978, toen zij het ontwerp van de reorganisatie van het Bureau voor de statistiek zouden hebben goedgekeurd onder uitdrukkelijk voorbehoud, dat verzoekers gespecialiseerde dienst met zijn titularis zou worden behouden, en tenslotte;
5. dat de plaats welke verzoeker thans bekleedt, geheel uit het niets is geschapen en in geen der voorgaande organisatieschema's zou hebben bestaan.

In verband met de „zorgplicht” van de administratie, betwist verzoeker verweersters beperkende uitlegging van dat begrip. Overigens legt ook het Franse ambtenarenrecht op de administratie de verplichting, bedachtzaam en zorgvuldig op te treden wanneer zij besluit de tewerkstelling van haar personeelsleden te wijzigen. Hij meent zowel in zijn verzoekschrift als in repliek te hebben aangetoond, dat verweerster geen zorgvuldig en humaan tewerkstellingsbeleid heeft gevoerd en dat bij het bepalen van zijn nieuwe tewerkstelling het dienstbelang

slechts een zeer ondergeschikte rol heeft gespeeld.

Tegen verweersters betoog dat zijn goede naam tegenover derden zou zijn bewaard door het behoud van zijn naam in het organisatieschema, voert verzoeker aan dat hij daaruit eerst totaal was verdwenen, en dat de vermelding van zijn naam in de huidige versie daaraan niets verandert, aangezien hij erin voorkomt onder een afdelingshoofd met wie hij vroeger als hoofd van een gespecialiseerde dienst was gelijkgesteld. De aldus aan de jegens hem genomen maatregel gegeven bekendheid zou wel degelijk een aantasting van zijn professionele goede naam betekenen.

In antwoord op het betoog van de Commissie inzake de wettigheid van het uitdrukkelijk besluit tot afwijzing van zijn klacht, merkt verzoeker op dat de termijn voor het antwoord op een klacht een essentieel vormvoorschrift vormt, waarvan de niet-inachtname de nietigheid van dat antwoord tot gevolg heeft. Waar de in de artikelen 90 en 91 Ambtenarenstatuut gestelde termijnen voor de ambtenaren gelden, zou men onmogelijk een andere regeling kunnen aanvaarden wanneer diezelfde termijnen lopen tegen het tot aanstelling bevoegde gezag. Voorts zou de in artikel 91, lid 3, Ambtenarenstatuut vermelde hypothese in casu niet toepasselijk zijn, daar zij uitsluitend doelt op het geval waarin het besluit van het tot aanstelling bevoegde gezag wordt genomen vóór het instellen van het beroep bij het Hof van Justitie.

Wat de door verweerster in haar uitdrukkelijk besluit tot afwijzing gegeven motivering betreft, herhaalt verzoeker dat deze te laat is gegeven en niet kan afdoen aan de onwettigheid van de in zijn klacht en in zijn eerste beroep betwiste besluiten.

Zelfs indien moest worden aangenomen, dat met die te late motivering rekening kan worden gehouden bij de beoordeling

van de wettigheid van de afwijzing van zijn klacht, dan nog zou moeten worden toegegeven dat die motivering onvoldoende is. Verweerster vermeldt immers niet de concrete omstandigheden die duidelijk en ondubbelzinnig zouden aangeven op welke redenen het bezwarende besluit is gegrond.

Wat betreft verweersters stilzwijgen over twee van de vier grieven van zijn klacht, namelijk de verplichting hem te raadplegen en de aanstelling van een andere ambtenaar als hoofd van de gespecialiseerde dienst „Lonen en inkomens”, voert verzoeker aan dat verweerster dat verzuim niet kan goedmaken door gewag te maken van de inhoud van haar verweerschrift in zaak 33/79, aangezien dit recenter is dan het uitdrukkelijk genomen besluit tot afwijzing.

Aangaande de onjuistheid van de motivering stelt verzoeker dat hij, in tegenstelling tot verweersters standpunt in haar uitdrukkelijk besluit tot afwijzing, feitelijk in rang zou zijn teruggezet. Immers in afwijking van de omschrijving van de werkzaamheden en bevoegdheden van de in bijlage 1-A bij het Statuut bedoelde standaardfuncties, zou verweerster in feite zelf een statuut ambtenaar-diensthofd hebben geschapen, gelijkgesteld met de ambtenaren van de rang A 3.

Voor de kwestie van misbruik van bevoegdheid verwijst verzoeker naar zijn verweerschrift in zaak 33/79.

4. Dupliek

In dupliek herhaalt verweerster dat aan het motiveringsvereiste zoals dit door 's Hofs rechtspraak is gepreciseerd, in casu is voldaan. Zij herinnert aan de verschillende schriftelijke en mondelinge feiten en mededelingen waarvan zij reeds gewag heeft gemaakt, en leidt eruit af dat het besluit tot reorganisatie van het Bureau voor de statistiek en dat betreffende verzoekers nieuwe tewerkstelling

met redenen waren omkleed, en dat die motivering verzoeker bekend was. Het besluit van de Commissie van 7 juni 1978 zou in elk geval geen individueel besluit vormen en derhalve niet zijn onderworpen aan de voorwaarden van artikel 25 Ambtenarenstatuut. Dit zou onder meer blijken uit de conclusie van advocaat-generaal Roemer in de gevoegde zaken 109/63 en 13/64 (arrest van 16 december 1964, Müller, Jurispr. 1964, blz. 1357). Het besluit betreffende verzoekers nieuwe tewerkstelling zou slechts een rechtstreeks gevolg zijn van de reorganisatie van het Bureau voor de statistiek en derhalve berusten op dezelfde, aan verzoeker bekende motieven. De brief van de heer Baichère, directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer, van 3 november 1978 zou slechts een eenvoudige bevestigende handeling zijn, die niet bezwarend kan zijn en niet valt onder de bepalingen van artikel 25 Ambtenarenstatuut.

Het beginsel van de bescherming van de rechten van de verdediging is volgens verweerster voornamelijk ingeroepen in tuchtrechtelijke geschillen en zou in elk geval niet van toepassing zijn in gevallen waarin de individuele belangen van de ambtenaar niet ernstig kunnen worden geschaad, zoals in geval van verandering van tewerkstelling om redenen van dienstbelang. Zich baserende op het arrest van 14 juli 1977 (zaak 61/76, Geist, Jurispr. 1977, blz. 1419) stelt verweerster, dat zij bevoegd was over te gaan tot de reorganisatie van het Bureau voor de statistiek en tot de nieuwe tewerkstelling van verzoeker zonder deze te raadplegen. Zij zou zich echter niet aan die beginselen hebben gehouden en hem herhaaldelijk over de inhoud van de voorgenomen maatregelen hebben ingelicht en aldus in staat gesteld opmerkingen te maken, hetgeen hij ook zou hebben gedaan.

Wat betreft de beweerde schending van de bepalingen van de artikelen 5 en 7

Ambtenarenstatuut, betwist verweerster de door verzoeker aangevoerde feitelijke elementen en is zij van mening dat een hoofd van een gespecialiseerde dienst niet kan worden gelijkgesteld met een — zelfs potentieel — afdelingshoofd. Het zou in elk geval duidelijk zijn, dat louter feitelijke argumenten — gesteld dat hun bestaan wordt aangetoond, quod non — geen voorrang kunnen hebben boven de rechtsregel die een duidelijk onderscheid maakt tussen de functies overeenkomende met de rang A 3 en die welke overeenkomen met de rang A 5/A 4.

Verweerster betwist eveneens het argument als zou verzoekers huidige ambt duidelijk minder belangrijk zijn dan zijn vroegere functies. Onder verwijzing naar 's Hof's arrest van 20 mei 1976 (zaak 66/75, Macevicius, Jurispr. 1976, blz. 593) stelt zij, dat de artikelen 5 en 7 Ambtenarenstatuut slechts zouden zijn geschonden ingeval de overblijvende functies van de ambtenaar naar aard, belang en omvang duidelijk geringer zijn dan die welke overeenkomen met zijn rang en ambt. Dit zou zelfs verzoeker niet staande houden.

Voorts bestrijdt zij verzoekers verklaring, dat de reorganisatie van het Bureau voor de statistiek in het algemeen en de afschaffing van zijn gespecialiseerde dienst in het bijzonder, niet gerechtvaardigd zouden zijn uit hoofde van het dienstbelang. Dat argument zou veeleer moeten worden ingeroepen tot staving van een middel betreffende misbruik van bevoegdheid; maar hoe dit ook zij, de in repliek aangevoerde feitelijke elementen zouden geen objectieve, ter zake dienende en onderling overeenstemmende gegevens vormen waaruit enig misbruik van bevoegdheid zou blijken.

Het beginsel van de „Fürsorgepflicht“ (zorgplicht), waarvan volgens verweerster niet vaststaat dat de rechtsordes van alle Lid-Staten het gemeen hebben, zou

in casu niet geschonden zijn. Naar Frans recht zou een personeelslid geen aanspraak kunnen maken op de uitoefening van een bepaalde functie of op het bekleeden van een bepaald ambt, en zou de administratie zich moeten kunnen aanpassen aan steeds nieuwe taken (Plantey, *Traité pratique de la fonction publique*, derde uitgave, 1972, deel I, nrs. 1277 en 1286). Door het behoud van verzoekers naam in het organisatieschema van het Bureau voor de statistiek zou zijn goede naam tegenover derden zijn bewaard.

Het subsidiair aangeboden bewijs ten slotte acht verweerster zonder belang, aangezien de inhoud van verzoekers onderhoud met de directeur-generaal bekend zou zijn dank zij het door deze laatste opgestelde en bij het dossier gevoegde verslag. Hieruit zou blijken dat het besluit tot reorganisatie van het Bureau voor de statistiek geen verband houdt met verzoekers beroepskwalificaties, die niet in twijfel zouden zijn getrokken doch enkel opnieuw in evenwicht zijn gebracht ten opzichte van die van andere ambtenaren van een gelijkwaardig niveau.

§ 2. Het verzoek tot schadevergoeding

In zijn verzoekschrift stelt verzoeker dat de redenen waarom de omstreden besluiten onwettig zijn, even zoveel fouten van de Commissie opleveren en hem rechtstreeks materiële en morele schade hebben berokkend, zodat hij recht heeft op schadevergoeding „die het (den Hove) zal behagen toe te kennen.”

In haar verweerschrift merkt de Commissie op, dat zij de gestelde onwettigheden bestrijdt en dat verzoeker zelfs niet het bestaan van een dienstfout aanvoert. Subsidiair betoogt zij dat verzoeker het

bestaan van enige materiële of morele schade bewijst noch aanbiedt te bewijzen.

In repliek betoogt verzoeker dat de litigieuze maatregelen hem niet alleen morele schade berokkenen door een aantasting van zijn professionele goede naam, maar ook materiële schade door een verminderde kans op promotie, vooral in zijn concreet geval, wegens het bereiken van het einde van zijn loopbaan. Voorts zou ook toekomstige schade voor vergoeding in aanmerking komen, zelfs indien deze nog niet nauwkeurig kan worden berekend. Hij meent, veroordeling van de Commissie tot betaling van een op één rekeneenheid geschatte symbolische schadevergoeding te kunnen verdienen.

In dupliek blijft verweerster bij haar betoog dat aan geen enkele voorwaarde, door het Hof onder meer in het arrest van 9 juli 1970 (zaak 23/69, Fiehn, *Jurispr.* 1970, blz. 47) gesteld aan de toekenning van schadevergoeding, is voldaan en dat dit verzoek moet worden verworpen.

IV — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 14 februari 1980 zijn mondelinge opmerkingen gemaakt door verzoeker, te dezen vertegenwoordigd door D. Arendt, advocaat te Luxemburg, en door de Commissie van de Europese Gemeenschappen, te dezen vertegenwoordigd door D. Sorasio, lid van haar juridische dienst, bijgestaan door D. Jacob, advocaat te Brussel.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 20 maart 1980 conclusie genomen.

In rechte

- 1 Verzoeker heeft tegen de Commissie van de Europese Gemeenschappen twee beroepen ingesteld, het eerste gedateerd 28 februari 1979, het tweede 3 mei 1979.
- 2 Het eerste beroep (zaak 33/79) strekt
  - a) tot nietigverklaring van de „besluiten” van de heer Petit-Laurent van 30 juni 1978 en van de heer Baichère van 3 november 1978, waarbij verzoeker zou zijn ontheven van zijn functie van hoofd van de gespecialiseerde dienst „Statistiek van de derde landen” van het Bureau voor de statistiek en tewerkgesteld in een ambt van hoofdadministrateur, belast met bijzondere werkzaamheden op het gebied van de onderzoeksmethoden in de gespecialiseerde dienst „Onderzoeksmethoden en classificatie van de buitenlandse handel” van genoemd Bureau, na de reorganisatie daarvan;
  - b) tot nietigverklaring van het besluit van de Commissie van 7 juni 1978 waarbij de heer G. Lohmann werd tewerkgesteld in het ambt van hoofd van de gespecialiseerde dienst „Lonen en inkomens” van het Bureau voor de statistiek;
  - c) tot toekenning van schadevergoeding.
- 3 Het tweede beroep (zaak 75/79) strekt tot nietigverklaring van het uitdrukkelijk genomen besluit van de Commissie van 21 maart 1979 tot afwijzing van verzoekers klacht — gedateerd 26 juli en ingeschreven op 31 juli 1978 — tegen het jegens hem genomen overplaatsingsbesluit.
- 4 Bij beschikking van 30 mei 1979 heeft het Hof (Eerste kamer) besloten beide zaken te voegen. Verzoeker heeft in de loop van de procedure afstand gedaan van zijn beroep voor zover het de tewerkstelling van de heer G. Lohmann betreft.

I — Onderwerp en ontvankelijkheid van de beroepen

- 5 Op 7 juni 1978 ging de Commissie over tot een reorganisatie van het Bureau voor de statistiek. Deze hield onder meer de samensmelting in van twee gespecialiseerde diensten van het directoraat F, te weten de diensten „Statistiek ACS-landen” en „Statistiek derde landen” — waarvan de heer A. de Miche-

lis respectievelijk verzoeker hoofd waren — tot een enkele, „Analyse van de buitenlandse handel en algemene statistieken van de ACS-landen en derde landen” die werd toevertrouwd aan de heer A. de Michelis. Daar verzoekers ambt aldus was afgeschaft, stelde de Commissie hem bij op 30 juni 1978 aan de directeur-generaal van het Bureau voor de statistiek en op 3 november 1978 aan verzoeker meegedeeld besluit van 7 en 29 juni 1978 tewerk als hoofdadministrateur, dat wil zeggen in zijn oude rang, belast met bijzondere werkzaamheden op het gebied van de onderzoekmethoden in de gereorganiseerde dienst „Onderzoekmethoden en classificatie van de buitenlandse handel”, met als hoofd de heer R. Sannwald.

- 6 Reeds op 26 juli 1978 diende verzoeker, die van het te zijnen opzichte genomen besluit kennis had gekregen hoewel het hem nog niet was betekend, bij het tot aanstelling bevoegde gezag een op 31 juli 1978 ingeschreven klacht in als bedoeld in artikel 90, lid 2, Ambtenarenstatuut, waarin hij protesteerde tegen de jegens hem genomen maatregel en verzocht in zijn functie van diensthoofd te worden gehandhaafd. De Commissie beantwoordde die klacht niet binnen de in bedoeld artikel 90 gestelde termijn van vier maanden en wordt derhalve geacht stilzwijgend een afwijzend besluit te hebben genomen, en hiertegen is het eerste beroep gericht.
- 7 Op 21 maart 1979 deelde de Commissie, na het verstrijken van de desbetreffende termijn, een uitdrukkelijk genomen besluit tot afwijzing van verzoekers voornoemde klacht mee. Zij wees erop dat verzoeker door de omstreden tewerkstelling een ander ambt toegewezen had gekregen, behorende tot dezelfde standaardfunctie — die van hoofdadministrateur, overeenkomend met de loopbaan A 4/5 — als waarin hij voorheen was tewerkgesteld. Derhalve zou die nieuwe tewerkstelling in geen enkel opzicht een terugzetting in rang betekenen en geen inbreuk maken op het recht van een ambtenaar, een met zijn rang overeenkomend ambt te bekleden.
- 8 Dit uitdrukkelijk besluit vormt het onderwerp van het tweede beroep, waarvan de Commissie de ontvankelijkheid bestrijdt wegens de zuiver bevestigende aard van dat besluit.
- 9 De gewoonte om een tweede beroep in te stellen tegen een na het verstrijken van de gestelde termijn uitdrukkelijk genomen besluit tot afwijzing van een klacht van een ambtenaar, is weliswaar een gevolg van de slechte gewoonte van de Commissie, klachten van ambtenaren niet binnen de in artikel 90

Ambtenarenstatuut gestelde termijn van vier maanden te beantwoorden, maar dit neemt niet weg dat een uitdrukkelijk genomen besluit tot afwijzing zonder meer, ook al bevat het wellicht de redenen van de afwijzing, enkel het eraan voorafgaande stilzwijgend genomen besluit bevestigt. Overigens moet worden opgemerkt dat ieder — uitdrukkelijk of stilzwijgend genomen — besluit tot afwijzing zonder meer, enkel een bevestiging vormt van de handeling of het stilzitten waarover de betrokkene zich beklaagt en op zichzelf genomen geen voor bestrijding vatbare handeling vormt. Eerst wanneer dat besluit geheel of ten dele gevolg geeft aan de klacht van de betrokkene, zal het in voorkomend geval op zichzelf een voor beroep vatbare handeling vormen.

- 10 Uit het bovenstaande moet derhalve worden geconcludeerd, dat het tweede beroep zonder onderwerp en niet-ontvankelijk is en dat het eerste beroep in hoofdzaak betrekking heeft op de wijziging van tewerkstelling, te weten de overgang van het ambt van diensthoofd naar dat van hoofdadministrateur.

II — Ten gronde

A — Nietigverklaring van het besluit inzake de tewerkstelling

Het eerste middel

- 11 Tegen het bestreden besluit voert verzoeker in de eerste plaats aan, dat het in strijd is met artikel 25, tweede alinea, Ambtenarenstatuut, luidens hetwelk ieder nadelig besluit met redenen moet zijn omkleed.
- 12 Hoewel er twijfel kan bestaan over de vraag of de maatregel waarbij verzoeker in een nieuwe functie werd tewerkgesteld, veeleer moet worden beschouwd als een overplaatsing in de zin van het Statuut dan als een interne maatregel tot inrichting van de dienst, neemt dit niet weg dat hij in casu gelijkaardige gevolgen heeft gehad als een overplaatsing, een maatregel waarvan het Hof onder meer in zijn arrest van 27 juni 1973 (zaak 35/72, Kley, Jurispr. 1973, blz. 679) heeft erkend, dat hij een nadelig besluit kan vormen.
- 13 Immers de nieuwe tewerkstelling heeft weliswaar plaats gevonden binnen dezelfde standaardfunctie van hoofdadministrateur en in dezelfde rang, doch hierbij moet rekening worden gehouden met de omstandigheid, dat die stan-

daardfunctie werkzaamheden omvat die blijkens hun omschrijving van verschillende aard zijn, te weten: 1) hoofd van een sector van werkzaamheden van een afdeling, 2) hoofd van een gespecialiseerde dienst, 3) gekwalificeerd ambtenaar, belast met werkzaamheden van scheppende aard, studies of controle in een sector van werkzaamheden, 4) adjunct van een afdelingshoofd. Dit verschil uit zich trouwens in het feit, dat aan de onder de standaardfunctie begrepen ambtenaren twee verschillende benamingen beantwoorden: die van hoofdadministrateur of van diensthoofd. Een dergelijke wijziging van de aan een ambtenaar toevertrouwde taken, die zich uit in een gewijzigde omschrijving van de werkzaamheden, kan de toekomstperspectieven van het betrokken personeelslid beïnvloeden en voor hem nadelig zijn.

14 Dienvolgens diende de betrokken maatregel in beginsel met redenen te zijn omkleed en moet worden onderzocht of aan dat vereiste is voldaan. Daarbij is in aanmerking te nemen, dat waar het een maatregel tot inrichting van de dienst betreft, de motiveringsplicht in verband moet worden gebracht met de discretionaire bevoegdheidsmarge waarover het tot aanstelling bevoegde gezag terzake beschikt, alsook met het bijkomstig karakter van de nadelen die dergelijke maatregelen de betrokken ambtenaar kunnen berokkenen.

15 In de betekening aan verzoeker van de betwiste maatregel door de directeur-generaal Administratie en personeelszaken op 3 november 1979, wordt ter rechtvaardiging van de nieuwe tewerkstelling enkel verwezen naar de maatregelen tot reorganisatie van het Bureau voor de statistiek. Bij de beslissing of aan het vereiste van artikel 25 is voldaan, moet echter niet alleen rekening worden gehouden met het document waarbij dat besluit wordt meegedeeld, maar ook met de omstandigheden waaronder het is genomen en ter kennis van de betrokkene gebracht, alsmede met de dienstnota's en andere mededelingen waarop het steunt en die de betrokkene duidelijk hebben ingelicht over de redenen en de grondslag van bedoeld besluit. Daar de motiveringsplicht ten doel heeft, de betrokkene in staat te stellen te beoordelen of het besluit een gebrek vertoont waardoor zijn wettigheid kan worden betwist, alsmede de rechterlijke toetsing mogelijk te maken, moet de omvang van die verplichting steeds in concreto worden beoordeeld.

16 In casu blijkt duidelijk uit het dossier, dat verzoeker uitgebreid is ingelicht over het voornemen van de Commissie, de gespecialiseerde dienst waarvan hij hoofd was met een andere dienst samen te smelten, evenals over de af-

schaffing van één van de functies van diensthoofd die daarvan het gevolg zou zijn. De klacht, gedateerd 26 juli 1978 en ingeschreven op 31 juli 1978, dus vooraleer verzoeker officieel de betekening van de jegens hem genomen maatregel had ontvangen, laat in dat opzicht geen enkele twijfel bestaan, te meer daar zij de vermelding bevat dat verzoeker in februari en juli 1978 met de directeur-generaal van het Bureau voor de statistiek gesprekken heeft gevoerd omtrent de overwogen reorganisatie en haar gevolgen.

- 17 Gezien bovengenoemde omstandigheden, en aangezien het een maatregel betreft die noodzakelijkerwijs is verbonden met de inrichting van de dienst in diens belang, in welk opzicht de bevoegde autoriteit noodzakelijkerwijs over een ruime beoordelingsbevoegdheid dient te beschikken, kan het betwiste besluit worden geacht voldoende met redenen te zijn omkleed, zodat het in dat verband opgeworpen middel faalt.

Het tweede en het derde middel

- 18 Verzoeker beroept zich vervolgens op schending van de artikelen 5 en 7 Ambtenarenstatuut, betogende dat de functie waarin hij is tewerkgesteld niet aan een met zijn rang overeenkomend ambt beantwoordt en de betwiste maatregel derhalve in feite bestaat in een terugzetting in rang. Tot staving van die grief betoogt hij in hoofdzaak, dat zijn vroegere werkzaamheden gezien hun omvang, hun belang en de eraan verbonden functionele prerogatieven op een duidelijk hoger niveau lagen dan zijn huidige functie. Hij wijst er in het bijzonder op, dat in de administratieve praktijk het hoofd van een gespecialiseerde dienst wordt gelijkgesteld met de ambtenaren van de rang A 3, met name wat betreft de inlichtingen die hij ontvangt. Hij beroept zich voorts op schending van een verplichting, in het Duitse administratief recht „Fürsorgepflicht” genoemd, volgens welke de betrokken autoriteit bij het uitvaardigen van maatregelen niet enkel rekening moet houden met het belang van de dienst, maar ook met het belang van de ambtenaar niet in zijn loopbaan te worden geschaad.
- 19 Beide middelen moeten worden afgewezen.
- 20 Met betrekking tot het middel ontleend aan de artikelen 5 en 7 Ambtenarenstatuut, moet worden opgemerkt dat de met name in artikel 7 Ambtenaren-

statuut uitgedrukte regel dat een ambtenaar in een ambt moet worden tewerkgesteld overeenkomstig zijn rang, in geval van wijziging van de functie van een ambtenaar een vergelijking impliceert niet tussen zijn huidige en zijn vroegere functie, maar tussen zijn huidige functie en zijn rang in het ambtelijk bestel. In dat verband wordt door verzoeker niet weersproken, dat de functies waarin hij onder de benaming hoofdadministrateur is tewerkgesteld toen hij werd belast met bijzondere werkzaamheden op het gebied van de onderzoeksmethoden, zeer nauwkeurig overeenstemmen met een van de omschrijvingen van werkzaamheden van de standaardfunctie hoofdadministrateur bij het Bureau voor de statistiek, namelijk „gekwalificeerd ambtenaar, belast met werkzaamheden van scheppende aard, studies of controle in een sector van werkzaamheden.”

21 Een ambtenaar wie die functionele bijzonderheden bij de overgang van één functie naar een andere worden ontnomen, kan zich bovendien niet in zijn belangen geschaad achten door de verschillen in de aard van de werkzaamheden en in de situatie van ambtenaren die een zelfde standaardfunctie uitoefenen, indien deze hun rechtvaardiging vinden in het onderscheiden karakter der werkzaamheden. De — gunstige of ongunstige — bijzonderheden van een functie zijn met de functie en niet met de persoon van de ambtenaar verbonden.

22 Wat de schending van de „Fürsorgepflicht” betreft, moet worden opgemerkt dat hoewel dit begrip niet voorkomt in het Ambtenarenstatuut, het een weergave vormt van het door het Statuut geschapen evenwicht tussen de wederzijdse rechten en verplichtingen in de betrekkingen tussen het administratief gezag en de ambtenaren. Dat evenwicht houdt onder meer in, dat het betrokken gezag bij zijn beslissing over de situatie van een ambtenaar, in casu zijn tewerkstelling in een bepaald ambt, alle elementen in aanmerking neemt die zijn besluit kunnen beïnvloeden, en dat het daarbij niet enkel rekening houdt met het belang van de dienst maar ook met dat van de betrokken ambtenaar.

23 Het onderzoek van het dossier alsmede de uit de schriftelijke en de mondelinge procedure voortvloeiende beoordelingselementen geven blijk van geen enkele omstandigheid die de veronderstelling wettigt, als zou de Commissie zich niet een volledig oordeel hebben gevormd over alle beslissende elementen, waaronder die welke verband houden met de persoonlijke situatie van verzoeker, alvorens deze in zijn huidige functie tewerk te stellen. Inzonderheid bestaat geen grond voor de veronderstelling dat de Commissie zich zou hebben laten leiden door andere overwegingen dan de beginselen van recht-

vaardigheid en van behoorlijk bestuur, toen zij voor de leiding van de sa-
mengesmolten diensten een andere ambtenaar aanwees, die vroeger ook aan
het hoofd van een gespecialiseerde dienst had gestaan. Voor het overige is
het vaste rechtspraak, dat wanneer het tot aanstelling bevoegde gezag een
keuze maakt tussen meerdere ambtenaren met gelijke kundigheden, het te-
genover de niet-gekozen ambtenaar niet hoeft aan te tonen, om welke reden-
nen het heeft besloten dat zijn concurrent beter dan hij aan de vereisten van
de toegekende functie beantwoordde.

Het vierde middel

- 24 Volgens verzoeker vormt het bestreden besluit een inbreuk op de rechten van
de verdediging, daar het een maatregel betreft „die (zijn) individuele belan-
gen ernstig kan schaden” en deze derhalve niet had kunnen worden geno-
men zonder dat hij in staat was gesteld zijn standpunt kenbaar te maken.
- 25 In het onderhavige geval kan men niet spreken van de „rechten van de ver-
dediging”, maar enkel van een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur vol-
gens hetwelk — behoudens ernstige redenen — een administratie de betrok-
kenen de gelegenheid moet bieden hun standpunt kenbaar te maken indien
zij, zelfs wettelijk gezien, maatregelen moet nemen die hen ernstig benade-
len. Het betwiste besluit, waarbij verzoeker alle voordelen van zijn rang en
van zijn standaardfunctie behoudt, is niet van zodanige aard dat het zou
kunnen noodzaken tot de inachtneming van andere formaliteiten dan die
waarin artikel 90 Ambtenarenstatuut voorziet ter bescherming van de belan-
gen van ambtenaren en personeelsleden, waar in voorkomend geval de rech-
terlijke toetsing door het Hof nog bijkomt.
- 26 Blijkens bovenstaande overwegingen is het verzoek tot nietigverklaring onge-
grond en moet het worden afgewezen.

B — Het verzoek tot schadevergoeding

- 27 Blijkens bovenstaande overwegingen kan de Commissie geen enkele fout ten
laste worden gelegd, zodat ook dit verzoek moet worden afgewezen.

Kosten

28 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering, moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen.

29 Volgens artikel 70 van het Reglement voor de procesvoering blijven echter de kosten door de instelling ter zake van beroepen van personeelsleden der Gemeenschappen gemaakt, te haren laste.

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

rechtdoende:

1. Verwerpt het beroep.
2. Verstaat dat elk van beide partijen de eigen kosten zal hebben te dragen.

Kutscher

Mertens de Wilmars

Mackenzie Stuart

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 28 mei 1980.

De griffier
voor deze

H. A. Rühl

Hoofdadministrateur

De president

H. Kutscher